
แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
Guidelines for Developing Educational Management in
the 21st Century for Bangkok Metropolitan Affiliated Schools

วริศรา พรหมวัง^{1*} / นัทนิชา โชติพิทยานนท์²

Warisara Promwang / Natnicha Chotpittayanon

^{1,2} วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 12 มกราคม 2568

ปรับปรุงแก้ไข: 14 เมษายน 2568

ตอบรับตีพิมพ์: 15 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ชนะจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ มีความยืดหยุ่นสร้างสรรค์ ทำทนายและซับซ้อนซึ่งส่งผลต่อการจัดระบบการศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่มี

ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและงานวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 ท่านวิเคราะห์ด้วยการสร้างข้อสรุป แบบอุปนัย ผลการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาในการจัดการมากที่สุด คือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ปัญหาที่พบมากในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่โรงเรียน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ หลักสูตรต้องพัฒนาทักษะที่ใช้ได้ตลอดชีวิตเท่าที่ควร
- 2) การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ พบว่า มีการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการจัดการมากที่สุด คือ การประเมินผลกลยุทธ์ ซึ่งจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลช่วยระบุจุดอ่อนและปรับปรุงแผนให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ
- 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สำคัญ คือ ควรมีการจัดทำเป็นนโยบายที่มีความต่อเนื่อง และต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงให้ความสำคัญกับการบูรณาการความรู้ในเนื้อหาการเรียนการสอน รวมถึงการส่งเสริมด้านทักษะชีวิตและงานอาชีพให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21, โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร, แนวทางการพัฒนาโรงเรียน

Abstract

This research studies education management for the 21st century, which requires a change of perspective from the traditional paradigm to a new paradigm-flexible, creative, challenging, and complex-affecting the organization of the education system. The objectives are: (1) to study the problems of education management in the 21st century; (2) to study education management in the 21st century with strategic management; and (3) to propose guidelines for developing 21st-century education management for schools under the Bangkok Metropolitan Administration (BMA). This is mixed-methods research. A questionnaire was used to collect data from teachers and educational personnel in BMA schools; the sample size was calculated using Taro Yamane (1973) with an error level not exceeding in 95%, yielding a sample of 400 persons. Quantitative data were analyzed using mean and standard deviation, and qualitative research involved interviews with 12 key informants analyzed by inductive conclusion. Results in three issues are as follows. (1) Regarding the problems of 21st-century education management in BMA schools found out that overall the problems were at a high level; the area with the greatest management problems was education management for the security of society and the nation. From focus group discussions with key informants, the major problems found were that human resource development does not yet meet labor-market and national-development needs, and curricula need to develop lifelong skills as they should. (2) Regarding 21st-century education management with strategic management in BMA schools, overall it was at the highest level; the most managed aspect was strategic evaluation. From focus group discussions with key informants, schools were found to monitor and

evaluate in ways that help identify weaknesses and continuously improve plans. (3) Important guidelines for developing 21st-century education management in BMA schools are: there should be a continuous policy; promotion of community participation; emphasis on integrating knowledge into teaching content; and increased promotion of life skills and careers.

Keywords: 21st Century Education Management, Affiliated Schools Bangkok, School Development Guide

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สร้างใหม่มนุษย์เกิดกระบวนการทางความรู้ ความคิดและความประพฤติทางสังคมต่าง ๆ เพื่อความก้าวหน้าของสังคมแต่สำหรับประเทศไทยยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปมากมาย ซึ่งสำหรับประเทศไทยเองนั้นในภาคการศึกษาก็เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 รวม 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต ดังนั้นกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง คือ ผู้บริหารที่จะต้องมีความคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น และสอดคล้องกับแนวทางการบริหารของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งมีแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัด

การศึกษาของโรงเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

โดยในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น จะต้องยึดตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2574 ที่ได้กำหนดทิศทางเพื่อพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ในทุกช่วงวัยให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ ความรู้ และสมรรถนะของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและประเทศในศตวรรษที่ 21 โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระบบการศึกษา ได้แก่ (สร้อยสุตา ศุภมาตย์, 2566: 12)

1. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นภาคการศึกษาจึงต้องพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2. ปัจจุบันจำนวนประชากรอายุ 0-17 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อระบบการศึกษาในด้านของจำนวนผู้เรียนที่ลดลงในทุกระดับการศึกษา

3. ความจำเป็นในการพัฒนาทักษะประชากรให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่ ส่งผลทำให้ภาคการศึกษาต้องมีการปรับหลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบออกไปมีความรู้ และทักษะที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการในภาคธุรกิจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 10-12)

จากปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระบบการศึกษาทั้ง 3 ด้านที่กล่าวไปแล้วนั้น ส่งผลทำให้สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลทำให้นักเรียนที่จบออกไปมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมกับสภาพสังคม การดำเนินชีวิต และสภาพเศรษฐกิจยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 มากขึ้น ดังนั้นในการศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาก็จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 มากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์
3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช (2556: 38) กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม สาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียน ต้องเรียนเอง ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้ นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจ และ สมองของตนเอง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง Stewart (2012: 23) ได้กล่าวถึง สภาพสังคมในศตวรรษที่ 21 ว่ามีความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ด้านที่เป็นผลจากการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้เกิดสังคมโลกไร้พรมแดนทั้งการติดต่อสื่อสาร การเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย การดำเนินธุรกิจและวิถีชีวิตของผู้คนที่ทั้งมีอิสระและพึ่งพากัน มากขึ้นเกิดสังคมและเศรษฐกิจ ฐานความรู้ทำให้สังคมต้องการคนที่มีความรู้มากขึ้น ทั้งการคิดแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เป็นต้น เพื่อพร้อมรับมือกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจแบบเน้นความรู้ (Knowledge

based economies) ดังนั้นแรงงานยุคใหม่ต้องเป็นแรงงานที่มีสมรรถนะสากลจึงจะสามารถนำตนเองไปสู่ การจ้างงานในระดับนานาชาติ การพัฒนาการศึกษา จึงถือเป็นวิธีการหนึ่งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้เพื่อนำพาประชาชนของตนเองให้หลุดพ้นจากความยากจนและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้รับการพัฒนามา จากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21ST Century Skills) หรือเรียกย่อว่า เครือข่าย P21 ประมาณปี ค.ศ. 2002 ที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาจากความร่วมมือของครู นักการศึกษา และผู้นำทาง ธุรกิจของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่และสำนักงานการศึกษาของรัฐ ที่ต้องการให้เยาวชน มีความรู้และทักษะสำหรับออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2564: 157-158) โดยกรอบความคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการระหว่าง 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 2) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 กลุ่มทักษะ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน และ 3) ระบบสนับสนุนที่จำเป็นประกอบด้วย 4 ระบบ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมินของ ศตวรรษที่ 21 หลักสูตรและการสอนของศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทางวิชาชีพของ ศตวรรษที่ 21 และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 (Trilling & Fadel, 2009: 19)

กล่าวโดยสรุป การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดผลลัพธ์ทั้งในวิชาแกน และ ทักษะแห่งศตวรรษที่ใหม่ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อมให้กับ ผู้เรียนให้รู้จักคิด เรียนรู้ทำงาน แก้ปัญหาสื่อสาร และร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาชาติ ดังนั้นการให้การศึกษา ที่มีคุณภาพแก่คนในชาติจึงเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มี มาตรฐานจึงเป็น กระบวนการที่จะขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้

โดยความหมายของการจัดการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 5) มีจุดมุ่งหมายที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในของสถานศึกษา เช่น ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องระดมสรรพกำลังบุคลากรทุกฝ่ายตั้งแต่ ผู้สอน ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชน มาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดทิศทางหรือวิสัยทัศน์จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผนการนิเทศ ติดตามผล และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

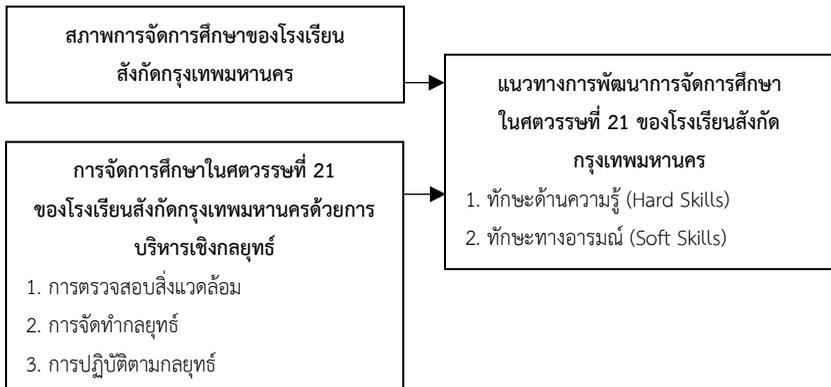
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิกุล นามสูง (2565: 30-31) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบที่จะบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย จึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ในบทความวิชาการนี้จึงขอเสนอประเด็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ (1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (2) ทักษะการสื่อสาร (3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (4) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถจัดการศึกษาให้ได้ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ดีที่สุดเลิศได้

พรนัชชา แก้วมาตย์ และคณะ (2565: 9-10) ศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบาย การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 พบว่า สภาพ ปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากค่ามากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 2) ด้านการบริหารเทคโนโลยี สำหรับสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 3) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ 4) ด้านการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามลำดับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 14,535 คน จากโรงเรียนจำนวน 437 แห่ง ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973: 29) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ผลการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 399.972 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

2. การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม 2) การจัดทำกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 4) การประเมินผลกลยุทธ์

ตัวแปรตาม 1 ตัว คือ แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1. ทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) และ 2. ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2541: 90)

ส่วนที่ 3 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2541: 90)

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2541: 90)

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แนวทางการจัดการศึกษาการพัฒนา การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

4.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนหนังสือตำรา วรรณกรรม งานวิจัย บทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูล ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาประกอบการเรียบเรียงข้อมูลและอธิบายผลการศึกษาวิจัย และเก็บข้อมูลจากเอกสาร secondary

4.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์จาก Google Form ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลในตารางเพื่ออธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน โดยคัดเลือกจากความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความเหมาะสมกับประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้ การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเป็นไปโดยสมัครใจและความยินยอมในการให้ข้อมูลอย่างเปิดเผย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ประกอบการสนทนากลุ่ม โดยแบ่งประเด็นในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาอย่างไร

ประเด็นที่ 1 การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีการจัดการศึกษาที่สำคัญในการจัดการศึกษาอย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การนำเสนอรูปแบบงานวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยพยายามค้นหา วิเคราะห์ และตีความหมายที่แฝงอยู่ในข้อความเหล่านั้น แล้วนำมาสรุปเป็นข้อความบรรยาย

4.2 ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียดและชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนการพัฒนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา คือ เพศชาย ร้อยละ 30.00 โดยส่วนใหญ่มีอายุอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมา คือ อายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.50 ปัจจุบันเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 67.50 และเป็นบุคลากรทางการศึกษา จำนวนร้อยละ 32.50 โดยพบว่า ส่วนใหญ่จะมีอายุราชการที่ 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ มากกว่า 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.75

2. ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	ระดับสภาพปัญหาที่พบ
1. การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศไทย	4.64	0.63	มากที่สุด
2. การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	4.57	0.59	มากที่สุด
3. การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	4.61	0.60	มากที่สุด
4. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	4.56	0.55	มากที่สุด
5. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.63	0.51	มากที่สุด
6. การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	3.85	0.49	มาก
ภาพรวม	4.47	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) โดยด้านที่มีปัญหาในการจัดการมากที่สุด คือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศไทย โดยมีสภาพปัญหาการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา คือ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีสภาพปัญหาการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และด้านที่มีสภาพปัญหาการจัดการน้อยที่สุด คือ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีสภาพปัญหาการจัดการในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

โดยจากการทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คน สรุปได้ว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 6 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ พบว่า มีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

1.2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม พบว่า มีปัญหาในเรื่องของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

1.3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาในเรื่องของการปรับปรุงฐานความรู้เดิมให้แน่นเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ ส่งเสริมการเรียนรู้หลากหลายเพื่อเตรียมรับความเปลี่ยนแปลง

1.4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา พบว่า มีปัญหาในเรื่องของการขาดความต่อเนื่องในการน่านโยบายสู่การปฏิบัติ และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังไม่ทั่วถึง

1.5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า มีปัญหาในเรื่องของการขาดการส่งเสริมจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและชุมชน

1.6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา พบว่า มีปัญหาในเรื่องของการขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

3. ผลการศึกษาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในภาพรวม

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	ระดับการจัดการ
1. การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม	4.63	0.77	มากที่สุด
2. การจัดทำกลยุทธ์	4.58	0.59	มากที่สุด
3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์	4.64	0.90	มากที่สุด
4. การประเมินผลกลยุทธ์	4.66	0.65	มากที่สุด
ภาพรวม	4.63	0.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยด้านที่มีการจัดการมากที่สุด คือ การประเมินผลกลยุทธ์ โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) และด้านที่มีการจัดการน้อยที่สุด คือ การจัดทำกลยุทธ์โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

โดยจากการทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คน สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การตรวจสอบสิ่งแวดล้อม พบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป

2.2 การจัดทำกลยุทธ์ พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจนช่วยให้โรงเรียนดำเนินการได้ตรงตามเป้าหมายเดียวกัน

2.3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานปรับให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และวัฒนธรรม ทำให้เกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริง มีการวางแผนการตัดสินใจ และประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.4 การประเมินผลกลยุทธ์ พบว่า โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลช่วยระบุดูอ่อนและปรับปรุงแผนให้ดียิ่งขึ้น

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จากการทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 12 คน สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความต่อเนื่องของนโยบาย ควรมีการจัดทำรอยต่อของนโยบาย เช่น ปิงบประมาณหรือภาคการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา และไม่กระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียน

2. การบริหารจัดการโยกย้ายบุคลากร ควรดำเนินงานที่ค้างอยู่ให้เสร็จก่อนการโยกย้ายบุคลากร

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

4. บูรณาการความรู้ในเนื้อหาการเรียนการสอน จัดกิจกรรมบูรณาการความรู้ที่สำคัญใน 8 กลุ่มสาระ เช่น ความรู้ด้านโลกาภิวัตน์ การเงิน เศรษฐกิจ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

5. ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เน้นการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยการคิดเชิงวิจรณ์ญาณ การสื่อสาร การร่วมมือ และสร้างสรรค์นวัตกรรม

6. พัฒนาทักษะชีวิตและงานอาชีพ ฝึกทักษะด้านความยืดหยุ่น การริเริ่มสร้างสรรค์ การกำกับดูแลตนเอง ความสามารถข้ามวัฒนธรรม และภาวะผู้นำ

7. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ส่งเสริมความรู้เท่าทันข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

8. ทักษะพื้นฐานการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ เน้นพัฒนาพื้นฐานสำคัญเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้า สร้างแรงบันดาลใจ และผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบ สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) โดยภาพว่า ด้านที่มีปัญหาในการจัดการมากที่สุด คือ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก สรุปได้ว่า ปัญหาในการจัดการการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่โรงเรียนพบ คือ ปัญหาในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ หลักสูตรต้องพัฒนาทักษะที่ใช้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของลักขณา ไชยฤทธิ (2564: 102) ในการศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ที่พบว่า ระบบการศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันยังมีปัญหาในเรื่องของการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งยังพบว่า หลักสูตรในการเรียนการสอนยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถตอบสนองความต้องการตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอ

ปัญหาที่พบรองลงมา คือ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีสภาพปัญหาการจัดการในระดับมากที่สุด โดยจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก สรุปได้ว่า ปัญหาในการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนพบ คือ การขาดการส่งเสริมจิตสำนึก

ด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและชุมชน มุ่งเน้นการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาลักษณ์ของไชยฤทธิ์ (2564: 109) ในการศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ที่พบว่า ใน การเรียนการสอนทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การใช้ระบบ การศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นยังมีมิติการสร้ากรอบการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายน้อยเกินไป โดยเน้นในเรื่องของผลการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ มาเป็นอันดับต้น ๆ แต่ยังขาดการให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เช่น ด้านการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์

ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีการจัดการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยด้านที่มีการจัดการมากที่สุด คือ การประเมินผลกลยุทธ์ โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด โดยจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก สรุปได้ว่า โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลช่วยระบุจุดอ่อนและปรับปรุงแผนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลทุกไตรมาส ผลการประเมินถูกนำเข้าสู่ที่ประชุม เพื่อปรับปรุงและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้เครื่องมือทางการเงินและการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการศึกษาและผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของพิกุล นามสูง (2565: 40-42) ในการศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ที่พบว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว ดำเนินการปฏิรูป การจัดการเรียนรู้ โดยไม่ใช่แค่การปฏิรูปเพียงครั้งคราว แต่ต้องเป็นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยสิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ

และมีทักษะในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รองลงมา คือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ โดยมีการจัดการในระดับมากที่สุด โดยจากการสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลัก สรุปได้ว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานปรับให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และวัฒนธรรม ทำให้เกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริง มีการวางแผน การตัดสินใจ และประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิกุล นามสูง (2565: 40-41) ในการศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการจัดหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนได้สัมผัสกับความเป็นจริงหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และวัฒนธรรม ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ครูเองจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ คอยให้คำแนะนำส่วนนักเรียนเองก็จะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้คอยรับความรู้ เพียงอย่างเดียวไปเป็นผู้ที่ต้องศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล และปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้าง องค์ความรู้อย่างยั่งยืน และเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดเวลา

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนควรมีแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยจัดทำเป็นนโยบายที่มีความต่อเนื่อง และต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ เหมือนดาว และคณะ (2564: 78) ในการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การประสานนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับจังหวัด ที่พบว่า ในการประสานนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับจังหวัดนั้น สิ่งสำคัญคือ การดำเนินการประสานงานอย่างต่อเนื่อง มีการกระตุ้นเตือนให้ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการส่งเสริมให้ภาคประชาชน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

และมีความตระหนักและสร้างกฎเกณฑ์ร่วมกัน ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลที่ต้องประสานงาน

นอกจากนี้โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการความรู้ในเนื้อหาการเรียนการสอน จัดกิจกรรมบูรณาการความรู้ที่สำคัญใน 8 กลุ่มสาระ และเสริมทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ควรมีการพัฒนาทักษะชีวิตและงานอาชีพ รวมถึงทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ส่งเสริมความรู้เท่าทันข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และทักษะพื้นฐานการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ เน้นพัฒนาพื้นฐานสำคัญเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้า สร้างแรงบันดาลใจ และผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรนัชชา แก้วมาตย์ และคณะ (2565: 9) ในการศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาควรมีนโยบายด้านการบริหารสู่คุณภาพ เพิ่มเติมในหลาย ๆ ด้านควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน และควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย โดยเฉพาะด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เพื่อความต่อเนื่องของนโยบาย หากมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย ควรมีรอยต่อในการดำเนินงาน เช่น ปิงปองประมาทหรือภาคการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องปรับแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ทันทั่วถึง ซึ่งจะไม่ทำให้กระทบกับนักเรียน

2. ควรมีการวางแผนการโยกย้าย หรือ ย้ายบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หากมีงานต้องดำเนินการควรบริหารจัดการให้แล้วเสร็จก่อนโยกย้าย ไม่ควรออกคำสั่งย้ายทันทีทันใด ซึ่งจะกระทบกับภารกิจที่ได้ดำเนินการอยู่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในหลากหลายมิติ เช่น ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ร่วมเสนอเนื้อหาในการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ด้านการวางแผนเตรียมใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการประชุมบุคลากร ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรในปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนการนำไปใช้จริง เป็นต้น

2. ควรจัดกิจกรรมความรู้เชิงบูรณาการสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจเข้าไปในเนื้อหาทั้ง 8 กลุ่มสาระ ประกอบไปด้วยความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านพลเมืองที่ดี ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์โควิด-19 และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3. *วารสารสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3*, 7(13), 155-168.
- พรนัชชา แก้วมาตย์, สมาน อัครภูมิ, พงษ์ศักดิ์ ทองพันซัง และสุรศักดิ์ ศรีกระจำง. (2565). ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ*, 17(3), 1-13.
- พิกุล นามสูง. (2565). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(2), 30-43.

-
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สร้อยสุดา ศุภมาตย์ และทับทิมทอง กอบัวแก้ว. (2566). *การบริหารการศึกษาศึกษาในศตวรรษที่ 21*. ใน *การบริหารการศึกษาศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครั้งที่ 5 วันที่ 3 เมษายน 2566*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- Stewart, V. (2012). *A World Class Education: Learning from International Models of Excellence and Innovation*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Harper and Row.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. John Wiley & Sons.

Authors

Ms. Warisara Promwang

51 Fl.2 Nonudom Village Sriwichai Sub-district, Wanonniwat
District , Sakon Nakhon Province

Tel. 098 – 2602394 E-mail: nikorn.na@ssru.ac.th

Natnicha Chotpittayanon

3/779 Setthasiri Village (Residence 5), Prachachuen Rd., Tha Sai,
Mueang Nonthaburi, Nonthaburi 11000, Thailand

Tel. 098 – 2602394 E-mail: nikorn.na@ssru.ac.th